

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 czerwca 2016 roku (znak: (...)-2012) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) ponownie ustalił wysokość kapitału początkowego K. W. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Wysokość kapitału początkowego po przeliczeniu wyniosła 68.677,40 zł. Przy przeliczeniu kapitału początkowego organ rentowy uwzględnił podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 420,96 zł ustaloną na podstawie przeciętnej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1972 r. do 31 grudnia 1981 r., wynoszących:

- w roku 1972 – 7.419,35 zł,
- w roku 1973 – 12.000,00 zł,
- w roku 1974 – 13.000,00 zł,
- w roku 1975 – 14.400,00 zł,
- w roku 1976 – 14.400,00 zł,
- w roku 1977 – 16.000,00 zł,
- w roku 1978 – 18.400,00 zł,
- w roku 1979 – 20.800,00 zł,
- w roku 1980 – 30.126,84 zł,
- w roku 1981 – 20.727,00 zł.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości tej podstawy wynoszącego 34,48% przez kwotę bazową wynoszącą 1.220,89 zł. Przyjęto okresy składkowe wynoszące łącznie 14 lat, 2 miesiące i 20 dni, tj. 170 miesięcy oraz okresy nieskładkowe sprawowania opieki nad dzieckiem, wynoszące 3 lata, 8 miesięcy i 28 dni, tj. 44 miesiące. Wysokość 24 % kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 78,83 %. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w liczbie 209 miesięcy.

/decyzja z dn. 01.06.2016 r., obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 93-94 akt ZUS/

W dniu 30 czerwca 2016 roku K. W. złożyła odwołanie od powyższej decyzji, kwestionując okres zatrudnienia, jaki organ rentowy przyjął do wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego i zarzucając brak uwzględnienia jej zatrudnienia w Spółdzielni Pracy Zjednoczenie w O. w latach 1984 – 1990.

/odwołanie - k. 2/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 19 lipca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie jako niezasadnego. W uzasadnieniu wskazano, że okres zatrudnienia wnioskodawczynie w Spółdzielni Pracy Zjednoczenie w O. w latach 1984 – 1990 został zaliczony i uwzględniony przy wyliczaniu kapitału początkowego, jednak nie uwzględniono zarobków, jakie wnioskodawczynie w tym czasie uzyskiwała, a to z powodu nieprzedstawienia przez wnioskodawczynię dokumentów potwierdzających wysokość uzyskiwanego w tym okresie wynagrodzenia. Organ rentowy uznał przedstawione przez wnioskodawczynię karty pracy z lat 1988 – 1989 za niewystarczające.

/odpowiedź na odwołanie - k. 12/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. W. urodziła się w dniu (...).

/okoliczność bezsporna/

Wniosek o emeryturę złożyła 30 maja 2012 roku

/wniosek k.1-5 akt ZUS/

Decyzją z dnia 6 grudnia 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił kapitał początkowy K. W. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. z lat 1972-1981. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 31,01% i został pomnożony przez kwotę bazową w wysokości 1.220,89 zł, w związku z czym podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 378,60 zł. Przyjęto łącznie 15 lat, 9 miesięcy i 21 dni, tj. 189 miesięcy okresów składkowych oraz okresy nieskładkowe sprawowania opieki nad dzieckiem, wynoszące łącznie 3 lata, 8 miesięcy i 28 dni, tj. 44 miesiące. Wysokość 24 % kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 83,09 %. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 69.122,57 zł.

/decyzja z dn. 06.12.2012 r, obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 38-39 akt ZUS/

Decyzją z dnia 10 grudnia 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ponownie ustalił wysokość kapitału początkowego K. W. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Przy przeliczeniu kapitału początkowego organ rentowy uwzględnił podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 378,60 zł ustaloną w decyzji z dnia 6 grudnia 2012 r. o ustaleniu kapitału początkowego, okresy składkowe wynoszące łącznie 12 lat, 2 miesiące i 20 dni, tj. 170 miesięcy oraz okresy nieskładkowe sprawowania opieki nad dzieckiem, wynoszące łącznie 3 lata, 8 miesięcy i 28 dni, tj. 44 miesiące. Wysokość 24 % kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 78,83 %. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w liczbie 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 64.884,05 zł.

/decyzja z dn. 10.12.2012 r. – k. 42-42 odwrot/

W okresie od dnia 11 października 1984 r. do 14 grudnia 1990 r. K. W. była zatrudniona w Spółdzielni Pracy Zjednoczenie w O. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku obuwnik – szwacz. W okresie od 13 grudnia 1989 r. do 14 grudnia 1990 r. wnioskodawczyni korzystała z urlopu bezpłatnego.

/okoliczność bezsporna, a nadto kopia świadectwa pracy z 11.02.1991 – k. 6-7/

W ramach ww. zatrudnienia wnioskodawczyni uzyskała następujące dochody:

- w roku 1984 – 24.168,00 zł,
- w roku 1985 – 126.701,00 zł,
- w roku 1986 – 121.419,00 zł,

- w roku 1987 – 216.260,00 zł,
- w roku 1988 – 501.679,00 zł,
- w roku 1989 – 1.376.697,00 zł.

/karty wynagrodzeń z lat 1984 - 1987– koperta k. 29, wyliczenie ZUS k.106 akt ZUS/

Hipotetyczna wysokość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku, ustalona przy uwzględnieniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru tego kapitału 42,51%, obliczonego w oparciu o przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. z lat 1980 – 1989, wyniosłaby 73.430,06 zł.

/hipotetyczne wyliczenie ZUS - k.46 i k.107-108 akt ZUS/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 174 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 887, z późn. zm.), kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Natomiast zgodnie z ust. 2 tego przepisu przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 w/w przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Natomiast w myśl ust. 7 analizowanego przepisu do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku.

Ustęp 8 powyższego przepisu stanowi, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku.

Z kolei z mocy art. 15 ust. 1 analizowanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 tego samego przepisu przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym złożono wniosek o emeryturę lub rentę.

Z kolei ust. 6 tego samego przepisu stanowi, że na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Zgodnie z ust. 4 w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych,

2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu,

3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty,

oraz

4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19, przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%.

Natomiast w myśl art. 16 cytowanej ustawy przy ustalaniu kolejnych dziesięciu lat kalendarzowych – przyjmuje się lata kalendarzowe następujące bezpośrednio po sobie, chociażby ubezpieczony w niektórych z tych lat przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok nie pozostawał w ubezpieczeniu.

Kwestię ponownego ustalania kapitału początkowego reguluje art. 175 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm.), w myśl którego ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego następuje w okolicznościach określonych w art. 114.

Zgodnie zaś z art. 114 ust. 1, prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Przytoczone zasady postępowania – w świetle uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 roku w sprawie o sygn. III UZP 2/03 (OSNP 2003/14/338) - tak przy ustalaniu prawa do świadczenia, jak i jego przeliczaniu, pozwalają na ogólną uwagę, iż zamiarem ustawodawcy było umożliwienie ubezpieczonym dokonanie wyboru, w ramach prawa, najkorzystniejszego z ich punktu widzenia okresu, z którego podstawa wymiaru składek ubezpieczeniowych, będzie stanowić podstawę wymiaru świadczenia.

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Należy podkreślić, iż Sąd nie jest związany ograniczeniami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, co wynika z treści art. 473 k.p.c. i sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe.

Wskazana regulacja § 21 ust. 1 powołanego rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do dnia 23 listopada 2011 roku § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak stanowi m. in. teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r. - II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997r. - III AUa 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7,

Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 - III Aur 177/95, OSA 1996/10/32, czy Sądu Apelacyjnego Białymstoku - III Aur 294/93, PS - wkład. 1994/3/6).

Mając powyższe na uwadze Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej ze spornymi okresami zatrudnienia wnioskodawczynie, co dało Sądowi podstawę do oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji w świetle zarzutów podniesionych w odwołaniu.

Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego. Chodzi tutaj o umowy pracę czy angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

W ocenie Sądu w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego zachodzą podstawy do uwzględnienia przy ustalaniu podstawy wymiaru kapitału początkowego wynagrodzenia uzyskanego przez wnioskodawczynię w latach 1980 – 1989, w ramach którego to okresu wnioskodawczynie od dnia 11 października 1984 r. do dnia 12 grudnia 1989 r. (od dnia 13 grudnia 1989 do 14 grudnia 1990 r. – urlop bezpłatny) wykonywała w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w Spółdzielni Pracy Zjednoczenie w O. na stanowisku obuwnik – szwacz. Wysokość dochodów uzyskiwanych w poszczególnych latach szczegółowo (w rozbiu na poszczególne miesiące) określa dokumentacja płacowa wnioskodawczynie z tego okresu w postaci kart wynagrodzeń. Karty te - wbrew twierdzeniom organu rentowego - zawierają oznaczenie poszczególnych lat, których dotyczą i w ocenie Sądu wskazują na wysokość wynagrodzenia wnioskodawczynie w ww. okresie w sposób niewątpliwy.

Na tej podstawie, mając na uwadze wszechstronne zbadanie sprawy, Sąd zobowiązał organ rentowy do dokonania wyliczenia hipotetycznej wysokości kapitału początkowego wnioskodawczynie na dzień 1 stycznia 1999 roku przy uwzględnieniu danych o wysokości zarobków wynikających z kart wynagrodzeń z okresu jej zatrudnienia w Spółdzielni Pracy Zjednoczenie w O..

Organ rentowy dokonał stosownego wyliczenia wysokości kapitału początkowego oraz wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru. Niewątpliwie również przejęte do obliczenia lata 1980-1989 są najkorzystniejszymi z całego okresu ubezpieczenia skarżącej. Tak wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 42,51 %, a wysokość kapitału początkowego wyniosła 73.430,06 zł i jest to korzystniejsze od dotychczasowego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru (34,48%) oraz kapitału początkowego (68.677,40 zł) ustalonych zaskarżoną decyzją z dnia 1 czerwca 2016 roku.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i przeliczył wartość kapitału początkowego K. W. na dzień 1 stycznia 1999 roku przyjmując jego kwotę w wysokości 73.430,06 zł oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wymiarze 42,51 %, ustalony w oparciu o wynagrodzenia z lat 1980 – 1989.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS wypożyczając akta rentowe.

/RP/